

В. Солодка,
здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – канд. пед. наук, доцент Л. Старовойт

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МИСТЕЦТВА НА ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО НАВЧАННЯ В МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Постановка проблеми. Інтерес - один з базових постулатів навчання і входить до числа опорних психологічних закономірностей, але при цьому проблема формування інтересу до навчання молодших школярів, незважаючи на актуальність теми, розроблена недостатньо.

Аналіз попередніх досліджень. У працях всесвітньо відомих психологів та вчителів розглядається теорія інтересу дітей до навчання: Б. Ананьєва, М.Бєляєва, Л. Божовича, С. Рубінштейна, В. М'ясищева, М. Цвєткова, Г. Щукіної та ін. Дослідження, присвячені цій проблемі А. Архипова, Ю.Бабанського, В.Бондаревського, Н.Гамбург, А.Льовіна та ін., Багато вчителів-практиків також вивчали способи формування інтересу до знань – В.Шаталовим, С.Шевченко, С. Лисенковою. Проблему застосування різних видів мистецтва в навчально-виховному процесі школи розглядали: Н.Александрова, О.Комаровська, О. Котикова, І. Михайличенко, В.Сухомлинський, Г.Шевченко.

Мета статті. За допомогою різних видів мистецтва розкрити особливості формування пізнавального інтересу до навчання в молодших школярів.

Виклад основного матеріалу. Інтереси молодших школярів різноманітні, але в той же час вони нестабільні та динамічні. Якщо інтерес дітей дошкільного віку в основному зосереджений на іграх, то з входом до школи слідуватиме інтерес, навчання, пізнання.

За своїм змістом пізнавальний інтерес учнів відображає різні рівні розуміння явищ, процесів і закономірностей молодших школярів: 1) елементарний – рівень пізнання характеризується тягою до фактологічного опису конкретних явищ, до дій за зразком; низький інтерес до нових фактів явищ; 2) високий рівень – інтерес до залежностей, причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей, самостійного пошуку їх у процесі пізнання дійсності; 3) творчий – вищий рівень розвитку інтересу, який пов'язаний з інтересом до глибини теоретичних проблем, до здійснення діяльності не простим шляхом, а

своєрідним, особливим і по замислу, і по способу, підбраного самим школярем[1].

Розуміння теоретичних основ формування мотивації дітей передбачає їх застосування на практиці. Практичні аспекти настільки ж важливі, як і теоретичні, адже для успішного формування інтересу учнів до навчання необхідні навички вчителів, розуміння дитячої психології, а також психологічних особливостей кожного учня, привабливість особистості вчителя і стиль спілкування з учнями.

Виникненню і розвитку інтересу до навчання в дитини сприяють:

1) виховання широких соціальних мотивів діяльності, розуміння її сенсу, усвідомлення важливості засвоєних знань для власної життєдіяльності;

2) організація навчальної діяльності, яка відкривала б простір для вияву учнями інтелектуальної самостійності, ініціативності, вироблення навичок пошукової діяльності;

3) посилення трудності навчального матеріалу (створення проблемних ситуацій), яка спонукає учнів до творчої активності;

4) різноманітність навчального матеріалу і прийомів навчальної діяльності;

5) емоційна забарвленість навчання, привабливість особистості педагога, стилю його спілкування з учнями[1].

Етапи розвитку пізнавального інтересу в учнів (схема 1).

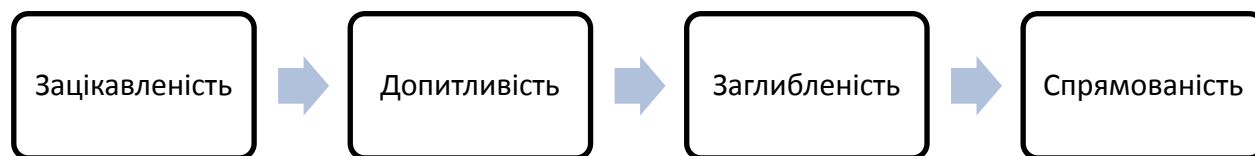

Схема 1.

Основні етапи процесу формування пізнавального інтересу учнів до навчання: створення конкретних умов, які допомагають людям до появи знань та конкретної діяльності; поява позитивного ставлення до навчання (мотивація та мотивація до навчальної діяльності); Організація пізнавальної діяльності стимулює розвиток пізнавального інтересу завдяки певній формі та способу навчання.

Виділяємо такі умови формування пізнавального інтересу:

1. Організація навчання, при якій учень втягується у процес самостійного пошуку і «відкриття» нових знань, вирішує завдання проблемного характеру.

2. Різноманітність навчальної праці. Ми можемо поєднувати різні види мистецтва при вивченні складного матеріалу. Наприклад: на уроці математики використати елементи образотворчого мистецтва або музичного. Одноманітна інформація і одноманітні способи дій швидко викликають нудьгу.

3. Розуміння потреби, важливості, доцільності вивчення даного предмету в цілому і його окремих розділів.

4. Чим більше новий матеріал пов'язаний із засвоєними раніше знаннями, тим він цікавіший для навчаючого.

5. Навчання повинно бути важким, але посильним. Тут також можна застосовувати елементи мистецтва для легшого засвоєння матеріалу.

6. Чим частіше перевіряється і оцінюється робота школяра, тим цікавіше йому працювати. Також ми можемо використати самооцінювання або партнерське.

7. Яскравість навчального матеріалу, емоційна реакція і зацікавленість самого вчителя з величезною силою впливають на школяра, на його ставлення до предмета. Семе тут використовуються практично усі види мистецтва: образотворче, музичне, театральне і т.д.[2].

Висновки. Учні отримують задоволення, якщо їм вдається реалізовувати особисті плани, займатися справами, що їх цікавлять, коли заняття збуджують їхній інтерес. Вони можуть відчувати задоволення, переконавшись, що отримані у школі знання знаходять застосування у житті. Мотивація вчитися посилюється завдяки навчанню: воно викликає запитання, готує до вирішення складних завдань та висвітлює проблеми, пов'язані з позакласним життям.

Література

1. Бровчак Л.С. Проблема творчої діяльності в музичній педагогіці і психології, Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej NaukowoPraktycznej zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii. (30.11.2017). – Warszawa, 2017. –Р. 105-113.
2. Голінська Т.М. Поліхудожній розвиток молодших школярів засобами інтеграції мистецтв, Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наукових праць / редкол. : Т.І. Сушенко (відпов. ред.) та інші. – Вип. 26. – Київ-Запоріжжя : ЗПІК, 2002. – С. 415-419.
3. Старовойт Л. В. Методика творчого розвитку молодших школярів у процесі трудового навчання та художньої праці: дис... канд. пед. наук: 13.00.02 – 2009. – С.18.

4. Brovchak L. S., Likhitska, L. M., Starovoit, L. V., Todosiyenko N. L. Pedagogical potential of the arts complex in the process of formation of aesthetic perception of junior pupils. Rezeknes Tehnologiji Akademija. Rezekne, Latvijas Republika, 2020. С. 98–108.
5. Starovoit, L.V. (2010). Pedagogichni umovy tvorchoho rozvytku molodshykh shkolyariv u protsesi trudovoho navchannya [Pedagogical conditions of creative development of younger students in the course of labor training]. Naukovi zapysky – Scientific notes, 261-266.

Л. Старовойт,
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри мистецьких дисциплін
дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

РОЗВИТОК ПАМ'ЯТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА ЗАНЯТТЯХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Постановка проблеми. Усі здібності і навички щодо навчання, як відомо, набуваються у початковій школі. І пам'ять, як складний психологічний процес, не виняток. Набуваючи природні риси, правильно розвинена багатоаспектна пам'ять стає регульованою та опосередкованою.

Значне підвищення вимог до ефективності пам'яті обумовлює й формування мнемічної функції. Високий рівень запам'ятовування необхідний задля виконання різноманітних навчальних завдань і для розвитку дитини загалом. Адже учень цього віку має багато і точно завчати навчальний матеріал, вміти докладно відтворити його зміст. Також учень має вміти відтворювати вивчене через певний час. Погана пам'ять впливає на успішність дитини щодо навчання, а це негативно впливає не лише на результативність, а й на негативне ставлення до школи взагалі.

Аналіз попередніх досліджень. Проблемою розвитку пам'яті переймалися багато науковців-психологів і педагогів, у тому числі і педагогів-музикантів: О. Скороходова, П. Блонський, Л. Заньков, Р.Немов, В.Григор'єв, А.Гонтединер, А.Смірнов, Я.Соловей та ін. Їхні праці однозначно переконують у важливості розвитку пам'яті засобами музичного мистецтва.